

Månen – en fabelagtig udstilling på Louisiana

Finn Berg Rasmussen, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

Figur 1. Fritz Lang: Frau im Mond (1929), Foto: Horst von Harbou / Deutsche Kinemathek.

I 2019 vil 50-året for den første landing af et menneske på Månen blive markeret mange steder – sikkert ganske særligt i USA. Når Louisiana allerede i år har valgt Månen som emne for sin store efterårsudstilling, er det derfor ikke en utidig tyvstart, men snarere rettidig omhu: det er nemlig lykkedes at låne genstande, der ellers skal bruges af andre næste år, fx af den amerikanske rumfartsorganisation NASA.

Louisiana er kendt for sine udstillinger af moderne kunst, og man mødes da også straks af to kunstneriske installationer: først et selvspillende flygel, der gengiver måneskinssonatens indledning “reflekteret fra månens overflade”, – en blandet fornøjelse – derefter en særlig lyspære, hvis spektrum skulle svare til fuldmånens.

Det fascinerende måneskin har inspireret ældre såvel som moderne kunstnere til betagende malerier. Med lang eksponeringstid er der fotograferet landskaber, hvor man er lige ved at tro, at de er set i dagslys. Særligt interessant er alle de myter og ritualer, der knytter sig til Månen. Næsten alle kulturer har haft forestillinger om Månens indflydelse på mennesker og deres tilværelse, og udstillingen viser masker, billeder og tekster med relation hertil.

Udstillingen rummer imidlertid rigtigt megen naturvidenskab og rumfartsteknologi. Man kan følge den historiske udvikling af stadigt mere detaljerede, håndlavede kort og billeder af Månens overflade, hvor begyndelsen blev gjort af Galilei på basis af historiens første observationer med kikkert. Hans akvareller, udlånt fra et arkiv i Firenze, er udstillingens scoop (set med en naturvidenskabsmands øjne). Der er naturligvis også eksempler på de uhyre detaljerede fotos, som NASA publicerer.

Månelandingen 1969 (Apollo 11) har fået sin egen sal både med en rumdragt og andre tekniske ting og med kunst inspireret af rumalderen, fx har maleren Robert Rauschenberg opholdt sig hos NASA i en periode og har fundet stof til en stribe billeder. En lille tegnefilm illustrerer vægtløshedens problemer. Ren underholdning er der i den kendte gamle film "Le Voyage dans la

Lune" (Georges Méliès 1902), hvor et rumskib skydes til Månen med en kanon, og nogle velklædte herrer med høj hat og stok stiger ud og har drabelige skærmydsler med måneboerne.

Fremtiden kan man fantasere meget om, og ideerne om kolonisering i rummet fører til projekter om rumstationer, påklædning og overlevelsesstrategier. Der er også mulighed for at teste sin egnethed som astronaut. Meget relevant er det at lytte til en astronauts egen beretning om, hvordan det er at vende tilbage til Jorden efter et langt ophold på den internationale rumstation.

Udstillingens sidste tema er kaldt "Dyb tid". Her drejer det sig om Jorden og Månens fælles tilblivelses-historie, igen med både kunstneriske og videnskabelige indslag, fx et stort udvalg af sten og meteoritter og en månesten. En hånd med negle tjener til at minde om, at Månen fjerner sig fra Jorden med omtrent samme hastighed, som en negl vokser.

Figur 2. Videnskabelig model af Månen konstrueret af Johann Friedrich Julius Schmidt og Thomas Dickert, Tyskland (1898), Foto: Field Museum Library/Getty Images.

Blandt de kunstværker, som er skabt specielt til udstillingen, kan man i virtual reality opleve en kunstners forestilling om at stå på månens overflade. Det var ikke den svimlende eller skrækindjagende oplevelse, jeg havde forventet, selv om en sten kom flyvende og slog hul i mit visir. Det var slet og ret langtrukket – men sådan er der vel på Månen. Udbyttet syntes ikke at stå i rimeligt forhold til ressourceforbruget: 4 hjælpere og 4 sæt hardware (hjelm med briller, handsker, en rygsæk formodentlig indeholdende computeren).

Alt i alt en omfattende og varieret udstilling, der taler til både fornuft og følelse. Den er værd at bruge tid på, også med børn.